

AKADEMIA TEOLOGII KATOLICKIEJ
W PIERWSZYM SEMESTRZE ROKU AKADEMICKIEGO
1971/72

Jakkolwiek Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie rozpoczęła oficjalnie nowy semestr z dniem 1 października, to jednak poprzedzające ten dzień miesiące wakacyjne nie były dla niej czasem zastoju i bezczynności. Tylko bowiem praca dydaktyczna została w tym okresie przerwana, natomiast nie uległy zahamowaniu badania naukowe i działalność administracyjna. I tak podczas wakacji pełniły dyżury redakcje wydawanych przez Akademię czasopism naukowych (*Studia Theologica Varsaviensia*, *Prawo Kanoniczne*, *Studia Philosophiae Christianae*), *Biuletynu informacyjnego* oraz redagowanych przez pracowników Akademii *Collectanea Theologica*. Czynne były urzędy Uczelni: Rektorat ze swymi biurami i Dziekanaty. Świadczyła wreszcie usługi Biblioteka akademicka. Już 8. VIII. 1971 r. odbyło się zebranie Komisji, powołanej do opracowania planu zajęć na nowy rok akademicki.

Niemal na pełnych obrotach rozpoczęła Akademia swoją działalność w miesiącu wrześniu. Należy tu głównie wymienić przygotowanie kursu homiletyczno-katechetycznego (9—11 września), który zgromadził ok. 500 księży z całego kraju. W miesiącu wrześniu (15—18) odbyły się też na Akademii egzaminy wstępne kandydatów na 1-y rok studiów. Bardzo liczni pracownicy naukowci ATK wzięli udział w lubelskim Kongresie Teologów Polskich (21—23 września), gdzie nie tylko występowali w charakterze prelegentów i dyskutantów, ale również w wielu wypadkach weszli do zarządu poszczególnych sekcji Polskiego Towarzystwa Teologicznego lub zostali wybrani na kandydatów do tworzonej przez Episkopat Komisji Nauki. Regularną wszakże działalność rozpoczęła Akademia w miesiącu październiku.

1. Inauguracja nowego roku

Inauguracja nowego roku, która odbyła się na ATK w dn'u 5. X. 1971, należała do najbardziej podniosłych momentów akademickiego życia w minionym semestrze. Rozpoczęto ją Mszą św., celebrowaną przez ks. bpa dra Wł. Miziołkę, podczas której

homilię wygłosił ks. doc. dr hab. B. Dembowski, a następnie odśpiewaniem hymnu państwowego, po którym przemówił ks. Rektor prof. dr hab. J. Iwanicki. Na dalszą część programu złożyły się: sprawozdanie z działalności Uczelni za rok 1970/71 ks. Prorektora prof. dra hab. J. Stępnia, immatrykulacja nowych studentów oraz wykład inauguracyjny prof. dra hab. K. Michałowskiego. Uroczystość zamknęły odśpiewane przez chór akademicki pod batutą ks. mgra Z. Piaseckiego pieśni *Gaude Mater Polonia* i *Gaudeamus igitur*. Na uroczystość przybyli: senat, pracownicy naukowcy, administracyjni i młodzież Uczelni oraz liczni goście tak duchowni jak i świeccy. Wielkiego kanclerza ATK, ks. Kardynała — Prymasa S. Wyszyńskiego, reprezentował wspomniany już ks. bp Wł. Miziołek, władze państwowe zaś S. Kaczor, wicedyrektor Departamentu Studiów Uniwersyteckich, Ekonomicznych i Pedagogicznych, A. Wcłłowicz, Naczelnik IV Wydziału Urzędu do Spraw Wyznań i Pijewski, kierownik Wydziału Stołecznego. Poza tym był obecny ks. bp dr H. Gulbinowicz, administrator apostolski archidiecezji w Białymstoku, oraz ks. bp dr B. Bejze, sufragan łódzki. Z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego przybyli ks. prof. dr hab. A. Krąpiec, rektor tej Uczelni, i ks. prof. dr hab. St. Kamiński, dziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej, z Akademii Teologii Chrześcijańskiej — ks. prof. dr hab. J. Klinger. Nadto byli obecni: ks. płk J. Humeński, generalny dziekan Wojska Polskiego, posłowie na Sejm pp. Jankowski, Stomma, Mazowiecki i Zabłocki, przełożeni zakonów oraz przedstawiciele prasy. Gości powitał Jego Magnificencja Ks. Rektor, który też odczytał telegram z życzeniami od Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego H. Jabłońskiego oraz przedstawił sytuację naszej Uczelni w roku minionym i naszkicował program pracy na przyszłość.

Ks. prof. J. Stępień rozpoczął swoje wystąpienie od przeczytania licznie nadesłanych z okazji inauguracji telegramów od księży biskupów i innych osobistości, a następnie przeszedł do sprawozdania z działalności ATK w r. ak. 1970/71. Stwierdził on między innymi, iż Akademia w minionym roku zatrudniała 69 pracowników etatowych (w tym 5 profesorów zwyczajnych, 5 profesorów nadzwyczajnych, 17 docentów, 32 adiunktów, 4 starszych asystentów, 4 asystentów, 1 starszego wykładowcę i 1 wykładowcę), 88 osób prowadzących wykłady zleczone, 2 asystentów technicznych i 11 pracowników bibliotecznych. Na Wydziale Teologicznym studiowało 365 osób, na Wydziale Prawa Kanonicznego — 126, na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej — 375. Akademia wydawała w minionym roku 3 czasopisma naukowe oraz *Biuletyn Informacyjny*. Pracownicy naukowcy ATK opublikowali

143 pozycji o łącznej sumie 5120 stron druku z Wydziału Teologicznego, 59 pozycji o ilości 1419 stron z Wydziału Filozoficznego i 37 pozycji, zajmujących 3729 stron, z Wydziału Prawa Kanonicznego. Ponadto oddano do druku 113 pozycji z teologii, 41 — z filozofii i 38 — z prawa kanonicznego. W ubiegłym roku akademickim działało w ATK 12 kół naukowych i organizacji studenckich, 117 osób otrzymało nagrody pieniężne, a 56 osób wzięło udział w obozie letnim. Na Wydziale Teologicznym, który posiadał 17 katedr, przeprowadzono 4 habilitacje, 4 przewody doktorskie i nadano 56 osobom stopień magistra. Na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej, składającym się z 7 katedr, odbyła się 1 habilitacja, 1 przewód doktorski i nadano 22 magisteria. Wydział Prawa Kanonicznego posiadał 8 katedr. Przeprowadzono na nim 1 habilitację, 2 doktoraty i 2 magisteria. Biblioteka akademicka zakupiła 2360 woluminów, uzyskała z wymiany — 1358, otrzymała w darze — 764. Budżet Akademii wynosił 13 656 000 zł.

Prof. Michałowski mówił w swoim wykładzie inauguracyjnym o wkładzie Polski w rozwiązywanie problematyki chrystianizacji Nubii. Znakomity uczony podzielił się wynikami dokonanych pod jego kierownictwem odkryć w Faras, a następnie przedstawił szeroko i barwnie znaczenie, jakie te odkrycia posiadają dla poznania historii wczesnego chrześcijaństwa. Wykład został przyjęty ze zrozumiałym aplauzem i stanowił miły akcent na tle i tak podniosłej uroczystości inauguracyjnej.

2. Beraudy na ATK

W dniu 8 października przybył do Polski na zaproszenie Akademii Teologii Katolickiej znany teolog francuski, członek Rzymskiej Rady dla Spraw Reformy Liturgicznej, profesor na Wydziale Teologicznym w Paryżu i Wyższym Instytucie Liturgicznym, autor licznych dzieł naukowych, prof. dr Roger Beraudy. Odbył on spotkanie z władzami Uczelni i zapoznał się z jej działalnością naukową, a następnie wygłosił kilka wykładów oraz wzięł udział w spotkaniach dyskusyjnych, poświęconych problematyce liturgicznej. Na szczególną uwagę zasługuje tu jego odczyt publiczny z dnia 11 października, na którym byli obecni: ambasador Francji w Polsce, władze Uczelni, pracownicy naukowci ATK, studenci i licznie przybyli goście spoza Uczelni. Beraudy omówił tym razem temat *Symbolika wody chrzcielnej a człowiek współczesny*. Prezentowany materiał ujął w 3 punkty: a) Natura symbolu (symbol i znak, skuteczność symbolu); b) Woda chrzcielna (naturalny sens wody, woda w Starym Testamencie, woda w Nowym Testamencie); c) Symbol i człowiek współczesny (trudności,

próby rozwiązania). Wykład został przyjęty z niekłamaną sympatią i wywołał ożywioną dyskusję.

3. Niedziela misyjna na ATK

Sekcja misjologii ATK znana jest już nie tylko wspólnocie akademickiej, ale również szerszym kręgom społeczeństwa w kraju i za granicą. Ta stosunkowo młoda gałąź nauki coraz śmielej rozrasta się w murach Akademii, manifestując swoje istnienie zarówno przez systematycznie prowadzone wykłady i ćwiczenia, jak też przez organizowanie różnego rodzaju sympozjów, kursów i akademii. Na tej właśnie linii znalazła się przygotowana przez sekcję misjologii w dniu 21. XI. 1971 r. w ramach obchodzonej w Kościele „niedzieli misyjnej” akademii ku czci błog. Maksymiliana Kolbe. Ze zrozumiałych względów miejscem tej uroczystości stał się tym razem kościół oo. franciszkanów przy ul. Zakroczymskiej. Przybyli doń pracownicy naukowcy na czele z ks. Rektorem, młodzież akademicka, liczne delegacje zgromadzeń zakonnych oraz prawdziwe tłumy mieszkańców stolicy. Akademia rozpoczęła się zagajeniem ks. Rektora, po którym głos zabrał ks. dr F. Zapłata, opiekun sekcji misjologii. Mówił on o treści i znaczeniu tegorocznej uroczystości. Wykład zasadniczy na temat *Wkład bł. M. Kolbe w światowe dzieło misyjne Kościoła* wygłosił ks. bp J. Wosiński, sufragan płocki. W dalszej części akademii wyświetlono film o działalności misyjnej bł. Maksymiliana. Pieśni tematycznie związane z akademią wykonały chóry ATK i franciszkanów. W sumie była to podniosła uroczystość o wydzwiku więcej niż lokalnym.

4. Oplątek

Święta Bożego Narodzenia wniosły do wspólnoty akademickiej, podobnie jak i do innych społeczności chrześcijańskich, atmosferę prawdziwie rodzinnej pogody i radości. Doszła ona szczególnie do głosu podczas uroczystości oplątkowej, która miała miejsce na ATK w dniu 20 grudnia 1971 r., kiedy to wspólnie uczestniczono w Ofierze Eucharystycznej, śpiewano i słuchano kolęd, składano sobie wzajemnie życzenia i lamano się oplątkiem. Mszę św. celebrował ks. prof. dr hab. J. Stępień, prorektor ATK, a homilię wygłosił ks. mgr Klimiński, duszpasterz akademicki przy tutejszej Uczelni. Kolędy wykonywał chór akademicki, partie solowe śpiewała s. Z. Kasproicz, a podkład muzyczny opracował jeden z istniejących na Akademii zespołów

instrumentalnych. Spotkała się tu ze sobą cała społeczność akademicka (rektor, pracownicy naukowcy i administracyjni, młodzież) i to nie w celach urzędowych, lecz żeby złożyć sobie świąteczne życzenia. A padały one bardzo często: najpierw na oplatkach sekcyjnych, potem oficjalnie z ust samego ks. Rektora i przedstawiciela młodzieży, ażeby wreszcie rozpląnąć się w powodzi uścisków, słów i szeptów wymienianych już prywatnie i intymnie. Słowem, dzień 20 grudnia był dla Akademii rodzajem swojej bożonarodzeniowej wigilii z niemal całą towarzyszącą jej oprawą uczuciową.

5. Działalność kół naukowych i organizacji studenckich

Na terenie ATK istnieje 12 kół naukowych i organizacji studenckich które sygnalizują swoją obecność poprzez organizowanie różnego rodzaju spotkań, prelekcji, dyskusji i występów. W tak układającym się łańcuchu zdarzeń można wymienić między innymi zebrania Koła Naukowego Teologów, urządzone w dniu 15. XI. 1971 r. (zebranie sprawozdawczo-wyborcze, podczas którego J. Tischner wygłosił wykład na temat *Hermeneutyka a przeżywanie wartości*) i 13. XII. 1971 r. (zebranie pod hasłem *Odpowiedzialność chrześcijanina*). W tym też rzędzie znajdują się zebrania Koła Naukowego Prawników z dnia 2. XI. 1971 r. i 10. I. 1972 r. Na tym ostatnim spotkaniu ks. dr Fr. Kamiński wygłosił prelekcję pt. *Gwarancja a wolność sumienia i wyznania w PRL*. W ramach spotkań Koła Naukowego Filozofów można wymienić posiedzenie w dniu 13. XII. 1971 r., podczas którego wysłuchano referatu S. Czyżewicza na temat *Metodologia nauk społecznych*. Do udanych inicjatyw Koła Naukowego Katechetów należy koniecznie zaliczyć zorganizowanie przez nie 20. X. 1971 r. zjazdu absolwentów katechetyki z całej Polski oraz zebranie z dnia 14. XII. 1971 r. Niemniej czynne okazało się Koło Historyków Sztuki Sakralnej, które na swoim koncju posiada między innymi takie inwencje, jak zorganizowanie w wyniku współpracy z Oddziałem Warszawskim Stowarzyszenia Historyków Sztuki wystawy fotograficznej pt. *Drewniana architektura Rzeszowszczyzny*. Obok Koła Naukowego Historyków Sztuki działa Koło Fotograficzne, które również daje znać o swoim istnieniu poprzez różnego rodzaju prace praktyczne i teoretyczne. Zebranie tego Koła odbyło się 6. XII. 1971 r. Muzykę i śpiew propagują na ATK: zespół beatowy *Quant*, zespół muzyki poważnej pod opieką ks. doc. dra hab. J. Pikulika i przewodnictwem B. Kwiatkowskiej, zespół *Grupa w składzie*, zajmujący się szczególnie

pracą wśród młodzieży trudnej, a reprezentujący styl zbliżony do *free — jazzu* i współczesnej muzyki poważnej, chór akademicki oraz chór muzykologii. Na szczególne podkreślenie zasługuje działalność chóru akademickiego. Ten niezwykle ambitny zespół pod kierownictwem ks. mgra Z. Piaseckiego robi z dnia na dzień coraz większe postępy i każdym swoim występem zyskuje coraz większą sympatię u słuchaczy i władz Uczelni. Do jego niewątpliwych sukcesów należą koncerty podczas wspomnianej już inauguracji roku akademickiego, podczas opłatka, koncerty wyjazdowe w Puławach i w Lublinie (16. I. 1972) oraz w Warszawie w kościele garnizonowym w dniu 23. I. 1972 r. Prezesem chóru jest H. Podolski, a w skład zarządu wchodzi: E. Kmiec, M. Błachut i S. Wąsala.

Działalność Dyskusyjnego Klubu Filmowego (DKF) obejmowała w minionym semestrze wyświetlanie filmów z jednoczesną dyskusją oraz organizowanie prelekcji i odczytów na związane z tym tematy. Między innymi tego rodzaju spotkania odbyły się w dniu 11. XII. 1971 r., podczas którego Jeff Strickler prezentował 2-godzinny program pod hasłem *Jak robić film*, oraz 14 i 21. I. 1972 r. Tym ostatnim spotkaniem przewodniczył red. J. Wejroch.

Działalność Koła Miłośników Teatru i samego Teatru Akademickiego koncentrowała się głównie na przyswajaniu wspólnocie uczelnianej oraz społeczeństwu Warszawy wybranych sztuk z literatury światowej i rodzimej. Poza tym prowadzono szeroko zakrojoną akcję szkoleniową. Dla przykładu można wymienić spotkanie ze znanym aktorem Danielem Olbrychskim, które odbyło się w dniu 23. XI. 1971 r. w sali wykładowej przy Placu Grzybowskiem.

6. Udział pracowników naukowych ATK w imprezach pozauczelnianych

Poza wspomnianym już udziałem w Kongresie Teologów Polskich w Lublinie pracownicy naukowci ATK uczestniczyli i w innych posiedzeniach naukowych oraz konferencjach, odbywanych poza murami Uczelni. Tak np. ks. prof. dr hab. E. H. Wyczański reprezentował Akademię na międzynarodowym kolokwium poświęconym kartografii i historii społeczno-religijnej Europy do schyłku XVIII w., zorganizowanym w dniach 27—29. X. 1971 r. w Instytucie Historii PAN w Warszawie przez Komisję Historii Porównawczej Kościołów Komitetu Nauk Historycznych PAN. W kolokwium tym wzięty udział między innymi takie sławy, jak A. Dupront, rektor Sorbony, J. Delumeau, spe-

cialista socjologii religii XV—XVIII w., L. E. Halkin, wiceprezes Międzynarodowego Komitetu Porównawczej Historii Kościołów, R. Aubert, L. Genicot, E. Bernleithner, D. C. Fonesca, M. Rosa, G. Györffy, M. Kurzil i J. Vanisz.

Do tej samej kategorii trzeba też zaliczyć obecność przedstawicieli ATK z J. M. ks. Rektorem na czele w beatyfikacji O. Maksymiliana Kolbe w Rzymie, w dniu 17. X. 1971 r.

7. Działalność komisji bibliograficznych

Na terenie ATK działają 3 komisje bibliograficzne: a) Komisja pod przewodnictwem ks. doc. J. Bara, której zadaniem jest przygotowanie polskiej bibliografii z zakresu teologii, prawa kanonicznego i filozofii chrześcijańskiej od r. 1949 po lata bieżące (w ub. semestrze ukazała się już staraniem tej komisji bibliografia za 1969 r.); Komisja pod przewodnictwem ks. prof. dra hab. E. Wycza wskiego, przygotowująca bibliografię historii Kościoła w Polsce za lata 1940—1970; c) Komisja opracowująca bibliografię prac dotyczących „Instytucji chrześcijańskich w rozwoju historycznym, aktualnym i perspektywnym” dla RIC (*Recherches des institutions chrétiennes*) w Strassbourg. W omawianym okresie komisja ta opracowała bibliografię za rok 1971.

8. Sympozja i wykłady otwarte

W dniu 6. XII. 1971 r. odbyło się w ATK sympozjum poświęcone filozofii radzieckiej. Na jego program złożyły się następujące referaty: dr St. Siek, *Główne tendencje psychologii klinicznej w ZSRR*; ks. dr J. Tarnowski, *Aktualność pedagogiki A. S. Makarenki*; dr A. Siemianowski, *Dyskusje filozoficzne ZSRR bezpośrednio po rewolucji i w ostatnich latach*.

Dnia 13. XII. 1971 r. miało miejsce międzywydziałowe sympozjum, poświęcone metodologii pracy naukowej. Znalazło się ono na linii tych wysiłków, które Akademia podejmuje już od dłuższego czasu w dziedzinie podniesienia wyników dydaktycznych i naukowych u swoich pracowników. Działalność ta obejmuje spotkania dyskusyjne (między innymi takie zebranie odbyło się 4. X. 1971 r., na którym pod kierunkiem ks. prof. dra hab. J. Stępnia przedyskutowano najważniejsze sprawy związane z nauczaniem w nowym roku akademickim), wykłady pokazowe (np. w dniu 18. I. 1972 r. przeprowadził taki wykład ks. doc. dr hab. J. Myśków na temat *Krytyka hipotezy wizji subiektyw-*

nej wobec zagadnienia *chrystofanii*) oraz sympozja. Program omawianego tu sympozjum objął zasadniczo zagajenie ks. Rektora, wykład ks. prof. dra hab. St. Kamińskiego (*Metodologiczne typy poznania filozoficznego — argumentacja w filozofii*) i ks. prof. dra hab. R. Paciorkowskiego (*Ogólne zasady metody pracy naukowej w świetle refleksji Claude Bernarda*) oraz żywą i owocną dyskusję w gronie zaproszonych gości i pracowników naukowych tutejszej Uczelni.

Wśród wykładów otwartych, poza już wspomnianymi, należy wymienić: odczyt dra W. Droszcza z dnia 13. XII. 1971 r. pt. *Problemy narkomanii*; prelekcję, którą w tym samym dniu wygłosił działacz i sekretarz Ruchu Pojednania J. Goss na temat *Czy możliwa jest rewolucja społeczno-ekonomiczna bez przemocy?*; referaty w ramach sekcji akademickiej Towarzystwa Walki z Kalectwem z dnia 20. XI. 1971 r. (E. Dzydych, *Nowe formy rehabilitacji studentów*) i 15. XII. 1971 r. (E. Stankiewicz, *Dysleksja*); oraz wykład J. Hamera, sekretarza Sekretariatu do Spraw Jedności, na temat teologii ekumenizmu (18. I. 1972) i J. Ronai'a, pisarza z Węgier, pt. *Nurt chrześcijański we współczesnej literaturze węgierskiej* (24. I. 1972 r.).

9. Doktoraty i habilitacje

W ubiegłym semestrze uzyskały stopień doktora następujące osoby: Na Wydziale Teologicznym — ks. mgr A. Śmigielski na podstawie rozprawy *Rozwój idei Boga w księdze Izajasza* (promotor ks. prof. dr hab. St. Grzybek, recenzenci, ks. doc. dr hab. W. Rosłon i ks. prof. dr hab. St. Łach z KUL); ks. mgr B. Dyduła na podstawie rozprawy *Marii Osowskiej charakterystyka oceny i normy moralnej* (promotor ks. doc. dr hab. St. Olejnik, recenzenci, ks. doc. dr hab. T. Ślipko i ks. doc. dr hab. T. Styczeń z KUL) i ks. mgr T. Łukaszuk w oparciu o dysertację *Związek dogmatu grzechu pierworodnego z monogenizmem w katolickiej teologii ostatniej doby* (promotor ks. prof. dr hab. I. Różycki, recenzenci, ks. doc. dr hab. H. Bogacki i ks. doc. dr hab. Cz. Bartnik z KUL). Na Wydziale Prawa Kanonicznego otrzymał stopień doktora ks. mgr J. Wójcik na podstawie pracy *Problematyka statutów synodalnych i listu pasterskiego Bernarda Maciejowskiego* (promotor ks. prof. dr hab. I. Subera, recenzenci, ks. doc. R. Bari doc. dr hab. W. Sawicki), na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej — ks. mgr T. Przybylski na podstawie rozprawy *Ontyczna struktura przyrody w ujęciu Czesława Białobrzeskiego* (promotor ks. prof. dr hab. K. Kłósak, recenzenci, prof. dr hab. B. Gawecki i ks. prof. dr hab. St. Mazierski).

Dnia 24. I. 1972 r. odbyła się uroczysta promocja nowych doktorów. Z Wydziału Teologicznego otrzymali dyplomy: ks. R. Dłubis (teol. moralna), ks. St. Dobrzański (historia Kościoła), ks. W. Gaj-Piotrowski (historia Kościoła), ks. Wł. Kotara (teol. dogmatyczna), ks. T. Olszański (teol. pastoralna), ks. A. Otręba (historia Kościoła), ks. St. Płatek (teol. moralna), ks. St. Ryłko (historia Kościoła), ks. J. Salij (teol. dogmatyczna). Z Wydziału Prawa Kanonicznego — ks. R. Bodański, ks. E. Buczyński, ks. M. Fąka, ks. H. Jaromin, ks. St. Kałucki, ks. Fr. Kamiński, ks. E. Kodyń, ks. E. Orżanowski, ks. J. Wójcik. Z Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej — E. Nieznański (logika) ks. T. Przybylski (filozofia przyrody). Promocje księży Śmigielskiego, Dyduły, Łukaszuka, Wójcika i Przybylskiego nie mogły się odbyć, ponieważ ich przewody doktorskie jeszcze się nie uprawomocniły.

Wydział Teologiczny ATK przeprowadził ponadto 3 przewody habilitacyjne: w dniu 18. X. 1972 r. ks. dra A. Zuberbiera, 3. XI. 1971 r. ks. dra J. Łacha i 24. I. 1972 r. ks. dra A. Skowronka.

Edward Ozorowski